

การศึกษาปัญหาการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

A Study on The Problem of Waste Management by The
Participation of Community and Sub-district Administration
Organization in Tumbol Ban Mai Sukkasame, Kongkrait District,
Sukhothai Province

โดย

เพชรรายุทธ แซ่หลี

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ได้รับการสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มกราคม 2561

การศึกษาปัญหาการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

(ข้อตกลงเลขที่ 58-00-1842 รหัสโครงการ W-10-2560)

โดย

เพชรายุทธ แซ่หลี่

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ได้รับการสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มกราคม 2561

A Study on The Problem of Waste Management by The
Participation of Community and Sub-district Administration
Organization in Tumbol Ban Mai Sukkasame, Kongkrait District,
Sukhothai Province

(Contract no 58-00-1842 Project code W-10-2560)

By

Phetcharayud Sae-lee

Industrial Technology Faculty

This Project was supported by
Thai Health Promotion Foundation (ThaiHealth) And
Pibulsongkram Rajabhat University

January 2018

หัวข้องานวิจัยเรื่อง	การศึกษาปัญหาการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
ชื่อผู้วิจัย	เพชรรายุทธ แซ่หลี่
คณะ/สังกัด	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปี	2560
คำสำคัญ	การจัดการขยะมูลฝอย การวิจัยแบบมีส่วนร่วม งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการจัดการขยะที่เหมาะสมร่วมกับชุมชนโดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผลจากการวิจัยพบว่าขยะส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมเป็นขยะอินทรีย์ ชุมชนต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์หลายๆวิธี และต้องการให้เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมคือ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลายวิธี ลดการเผาทำลาย เพื่อให้แต่ละครัวเรือนสามารถจัดการขยะได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากปัจจุบันชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมยังไม่มีบริการจัดเก็บขยะ นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นไปที่การปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบในการทิ้งขยะของประชาชน โดยการณรงค์และเพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆของชุมชน จัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการเพื่อกระตุ้น ส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะและควรจัดทำข้อบังคับหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน โรงเรียน วัดต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการขยะให้ประสบความสำเร็จ

Research Title A Study on The Problem of Waste Management by The Participation of Community and Sub-district Administration Organization in Tumbol Ban Mai Sukkasame, Kongkraitat District, Sukhothai Province

Author Phetcharayud Sae-lee

Faculty Industrial Technology Faculty

Institute Pibulsongkram Rajabhat University

Year 2017

Keywords Solid Waste Management, Participatory action research, Community – Based Research

ABSTRACT

This research aimed to study behavior, problems and requirements of waste management in Ban Mai Sukkasame to build up a collaborative network to solve problems and find the appropriate ways to manage solid waste with community through participatory action research. The research found that most of waste in Ban Mai Sukkasame is organic waste. The community needs to know how to manage and recycle waste in many ways. Moreover they need more stringent measures for waste pollution builders. The appropriate ways for waste management in Ban Mai Sukkasame are encouraging and educating the public about waste separation and use it in variety to reduce burning and each household can manage their own waste. For currently, Ban Mai Sukkasame has no waste collection service. In addition, sub-district administration organization should focus on raising public awareness by campaigning and public relations in the community. Organize activities or projects to stimulate and encourage participation in waste management activities. The regulations or agreements on waste management within the community should be developed together with community leaders, schools, temples and others to establish a cooperative network in waste management.

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินงานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีโดยความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมที่ให้ความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อสถานที่ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ต่างๆในการดำเนินงานวิจัยตลอดมา จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณนางผ่องศรี กั้นทะปา รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ที่เป็นตัวแทนในการติดต่อประสานงานระหว่างผู้วิจัยและชุมชนเป็นอย่างดีตลอดมา และขอขอบคุณพนักงาน เจ้าหน้าที่ ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เก็บข้อมูล ให้คำแนะนำ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะต่างๆ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม หน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ผู้วิจัยยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เพชรายุทธ แซ่หลี่

ธันวาคม 2560

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นรายงานผลจากการศึกษาพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมโดยใช้หลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวทางและวิธีการจัดการขยะที่เหมาะสมร่วมกับชุมชน และเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนโดยรวมจึงได้ดำเนินงานวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยหวังว่ารายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยหรือใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยมา ณ ที่นี้ และขออ้อมรับคำแนะนำจากทุกท่าน ในการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยต่อไป

เพชรายุทธ แซ่หลี่

ธันวาคม 2560

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
คำนำ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	2
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	4
ชยะมูลฝอย.....	4
แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.2559-2564).....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	8
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	8
พื้นที่ดำเนินงาน	8
วิธีการดำเนินการวิจัย	9
ระยะเวลาการวิจัย	11
แผนการดำเนินงานวิจัย	11
การวิเคราะห์ข้อมูล	12

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	13
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	15
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	15
ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน	18
ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	20
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน	22
ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ	24
ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล... ..	25
ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย	27
บทที่ 5 อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ	35
อภิปรายผล.....	35
สรุปผลการวิจัย.....	39
ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	42
ประวัติผู้วิจัย	60

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนแบบสอบถามที่เก็บข้อมูล	10
2 ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม	13
3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	15
4 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้ทางอบต.บ้านใหม่สุขเกษมมีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน โดย คิดค่าบริการจัดเก็บขยะเป็นรายเดือน.....	17
5 ร้อยละของปริมาณขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน	18
6 ความถี่ของวิธีการจัดการขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน	19
7 ร้อยละของจำนวนที่ตอบถูกเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย	21
8 ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	22
9 ร้อยละของความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ	24
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูล ฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	26
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอย	28
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการในประเด็นที่ 1 ของแต่ละหมู่บ้าน...29	
13 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะของแต่ละกลุ่ม	31
14 รายชื่อผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย.....	38

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม	9
2 การประชุมเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจในการดำเนินงานวิจัยและการเก็บข้อมูล	14
3 การประชุม เพื่อส่งคืนข้อมูลและรับฟังข้อเสนอแนะ	30
4 ศึกษาฐานฐานการทำโบทาจิ เพื่อใช้เป็นจุลินทรีย์ช่วยย่อยขยะอินทรีย์.....	32
5 ฐานฐานการจัดเก็บขยะอันตรายให้ปลอดภัย	33
6 ถ่ายภาพรวมผู้เข้าร่วมศึกษาฐาน.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอองไกรลาค อยู่ห่างจากอำเภอองไกรลาคไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (ถนนสิงหวัฒน์) เป็นระยะทาง 9 กิโลเมตร ตำบลบ้านใหม่สุขเกษมแยกออกจากตำบลกกแรตประมาณกว่า 10 ปี มีประชากรทั้งหมด 5,276 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,469 ครัวเรือน แบ่งเขตการปกครอง เป็น 8 หมู่บ้านประกอบด้วยหมู่บ้าน คือ หมู่1 บ้านใหม่สุขเกษม, หมู่2 บ้านใหม่สุขเกษม, หมู่3 บ้านนาแถว, หมู่ 4 บ้านใหม่โพธิ์ทอง, หมู่5 บ้านใหม่โพธิ์ทอง, หมู่6 บ้านหนองเงิน, หมู่7 บ้านจิกเอน และหมู่8 บ้านในตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีสถานศึกษา 7 แห่ง สถานบริการด้านสุขภาพ 4 แห่ง วัดและศาสนสถาน 7 แห่ง และสถานีบริการเชื้อเพลิง 1 แห่ง สภาพโดยทั่วไปของตำบลบ้านใหม่สุขเกษมเป็นที่ราบและเป็นที่ราบลุ่มอยู่ต่ำกว่าระดับถนน ทำให้เกิดน้ำท่วมในฤดูฝน มีพื้นที่ 33 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,625 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ ต.กกแรต อ.องไกรลาค จ.สุโขทัย ทิศใต้ ติดกับ ต.บ้านใหม่สุขเกษม อ.องไกรลาค จ.สุโขทัย ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ท่าช้าง อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก ทิศตะวันตก ติดกับ ต.กกแรต, ต.บ้านใหม่สุขเกษม อ.องไกรลาค จ.สุโขทัย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีอาชีพเสริมเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน

เนื่องจากตำบลบ้านใหม่สุขเกษมไม่ได้ร่วมมือทำข้อตกลงร่วมกับเทศบาลเมืองสุโขทัยธานีในการจัดเก็บและกำจัดขยะเหมือนกับตำบลอื่นๆในอำเภอองไกรลาค ดังนั้นตำบลบ้านใหม่สุขเกษมจึงดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมเป็นผู้ดำเนินการ จากการดำเนินการที่ผ่านมาตำบลบ้านใหม่สุขเกษมก็ยังประสบปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งจากการประชุมแลกเปลี่ยนในโครงการ “การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนักวิจัยและนักบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่” ปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมถูกจัดอยู่ในกลุ่มปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข การจัดเก็บและการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดปัญหาขยะล้นชุมชน การเผาทำลายที่ไม่ถูกวิธีก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศตามมา การหมักหมม ของขยะเป็นเวลานานทำให้เกิดกลิ่นเหม็น กลายเป็นแหล่งพาหะนำโรคต่างๆและยังเป็นเหตุรำคาญและความไม่น่าดูของชุมชน ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนในชุมชนโดยรอบ รวมถึงยังทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมด้วย ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อหาสาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอยและหาแนวทางในการบริหารจัดการขยะและวิธีการกำจัดอย่างถูกวิธีและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนและสร้างนโยบายหรือข้อตกลงร่วมกันใน

อนาคต โดยในการวิจัยนี้จะประยุกต์ใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community – Based Research : CBR) ในการศึกษาและแก้ปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

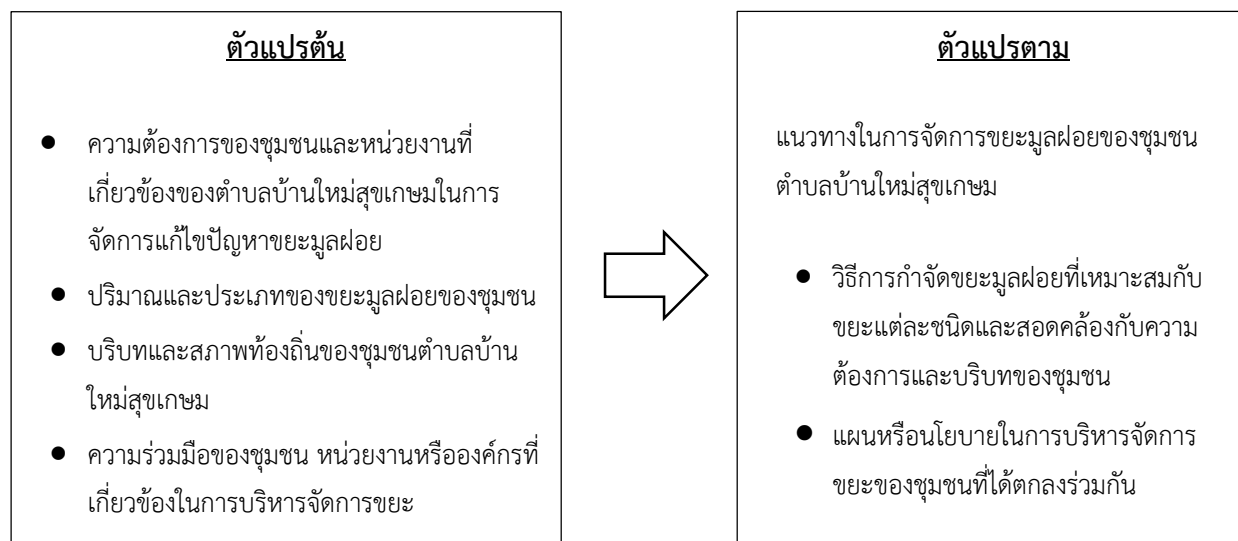
การวิจัยเพื่อศึกษาและแก้ปัญหาการทิ้งและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อหาแนวทางและวิธีการจัดการขยะอย่างถูกวิธีร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาจากประชากรในเขตพื้นที่ทั้ง 8 หมู่บ้านของตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมด้วยกันในการศึกษาปัญหาขยะของชุมชน ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีในระหว่างการทำงานร่วมกัน
2. ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลของปัญหาขยะของชุมชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนและสามารถหาแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาขยะที่เกิดขึ้นอย่างถูกวิธีร่วมกันได้
3. ได้แผนหรือนโยบายในการจัดการขยะของชุมชนที่เกิดจากการเสนอและสร้างข้อตกลงร่วมกันของชุมชนและองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม
4. ปัญหาขยะได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยความร่วมมือของคนในชุมชนเอง ทำให้การแก้ปัญหาสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
5. สภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนา ประชาชนในพื้นที่มีสุขภาพที่ดีขึ้น

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ขยะมูลฝอย

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2525 กล่าวว่า มูล ฝอย หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หยากเยื่อ ขยะ หมายถึง หยากเยื่อ มูลฝอย

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการกากของเสียและอันตราย (2551) ได้ให้ความหมายของขยะหรือมูลฝอยว่าหมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้าเศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หรือคร้วเรือน และวัสดุเหลือใช้ หมายถึงสิ่งของเครื่องใช้หรือสินค้าที่ผ่านการใช้งานแล้วหรือหมดอายุการใช้งานแล้วหรือที่เหลือจากความต้องการและไม่เป็นที่ต้องการจะใช้อีกต่อไป

ประเภทของขยะมูลฝอยในปัจจุบันมักแยกมูลฝอยออกเป็นประเภท (ปรีดา แยมเจริญวงศ์, 2531)ดังนี้

1. ขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาผลิตใหม่ได้ (Recycle) หรือ ขยะขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ เป็นต้น
2. ขยะมูลฝอยเปียก เป็นมูลฝอยที่มีน้ำเป็นส่วนประกอบในตัวมูลฝอยมากและจะย่อยสลายอย่างรวดเร็ว ได้แก่ เศษอาหาร เศษพืชผัก ใบไม้สด ซากสัตว์ อินทรีย์วัตถุ ที่สามารถย่อยสลายได้ ซึ่งสามารถนำไปทำเป็นปุ๋ยได้
3. ขยะมูลฝอยแห้ง เป็นขยะมูลฝอยที่ไม่ย่อยสลาย มีส่วนประกอบของน้ำในตัวมูลฝอยน้อย เช่น เศษกระดาษ ใบไม้แห้ง กิ่งไม้ ยาง พลาสติก เป็นต้น
4. ขยะมูลฝอยอันตราย ได้แก่ มูลฝอยที่มีสารเคมีอันตรายตาม พรบ. วัตถุอันตราย เช่น หลอดนีออน กระป๋องสารฆ่าแมลง ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ กระป๋องสเปรย์ฉีดผม เป็นต้น มูลฝอยเหล่านี้ต้องแยกออกไปเพื่อกำจัดโดยใช้วิธีการเฉพาะ

แนวทางการกำจัดขยะมูลฝอย มีดังนี้

1. การกำจัดมูลฝอยในแหล่งกำเนิด โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของเหลือทิ้งเป็นครั้งสุดท้ายโดยพิจารณาความเป็นไปได้ในการใช้วัสดุที่เหลือทิ้ง เพราะวัสดุบางชนิดสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายครั้ง

นอกจากนี้การตัดสินใจบริโภคต้องรู้จักเลือกบริโภคสินค้าที่ไม่สร้างปัญหา มีของเหลือทิ้งกำจัดยาก และต้องลดปริมาณของเหลือทิ้ง ได้แก่ พยายามเลือกใช้สินค้าที่บรรจุภัณฑ์มีขนาดใหญ่ มีอายุการใช้งานนาน คงทน เป็นต้น

2. การแยกประเภทมูลฝอย การเก็บมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งเป็นจุดกำเนิดของมูลฝอย ที่เกิดขึ้นครั้งแรก เพื่อให้มูลฝอยชนิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำมูลฝอยใส่ลงในถังและด้วยเหตุในครัวเรือนนั้นมีหลายชนิด ถ้าหากเก็บกักรวมกันมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์และย่อยสลายได้ง่าย ถ้าปะปนอยู่กับ มูลฝอยอื่นที่กำจัดยาก ก็จะทำให้มูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์กำจัดยากไปด้วย นอกจากนี้มูลฝอยหลายชนิดสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์โดยตรง หรือขายเป็นวัสดุได้อีก จึงควรมีการแยกประเภทเก็บกักมูลฝอยในครัวเรือน

เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ คือ

1. ระบบหมักทำปุ๋ย เป็นการย่อยสลายอินทรีย์สารโดยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุ และสามารถใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของดินได้

2. ระบบการเผาทำลาย เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผาในเตาเผาที่ได้รับการออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องให้มีอุณหภูมิในการเผาที่ 850-1,200 องศาเซลเซียส เพื่อให้สามารถทำลายเชื้อก่อโรคต่างๆ ได้หมด แต่ในการเผาทำลายนั้นมักก่อให้เกิดมลพิษด้านอากาศตามมา

3. ระบบฝังกลบอย่างถูกสุขภิบาล เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิศวกรรม สถาปัตยกรรมและการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปนเปื้อนของน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยที่เรียกว่า น้ำชะขยะมูลฝอย ทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเสื่อมสภาพลง มีกลิ่นเหม็น และส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ (ดิเรกฤทธิ์ ทวีกาญจน์, 2553) รูปแบบของการฝังกลบตามหลักสุขภิบาลแบ่งได้ 3 ประเภท คือ การฝังกลบมูลฝอยแบบขุดร่อง การฝังกลบมูลฝอยบนพื้นดิน และการฝังกลบมูลฝอยในหุบเขาหรือที่ลาดระหว่างเขา (สมทิพย์ ด้านธีรวิชัย, 2541)

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.2559-2564)

ตามที่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) เห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย จึงได้กำหนดให้การแก้ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเป็นวาระแห่งชาติ และได้มีมติเห็นชอบ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอในแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางประชารัฐในระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) โดยวางแนวคิดหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ที่มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานเน้นการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) โดยมีแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย คือ

1) ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด

- 2) การนำกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่
- 3) การลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย
- 4) การนำไปกำจัดโดยวิธีที่ถูกต้องหลักวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

สถาบันพระปกเกล้า (2548) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์

ยุพาพร รุปราม (2545) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลแรกของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่ม ผู้นำชุมชน หรือกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นผู้นำชุมชน องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550) ได้ให้ความหมายของ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ว่า หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาของกรวิภา สุทธิ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และได้เสนอแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเนินเพิ่มควรพัฒนามาตรฐานการจัดการขยะและสนองความต้องการของประชาชน โดยจัดให้มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ด้วยการแยกขยะ แปรรูปขยะ นำกลับไปใช้ใหม่ และจัดระบบบ่อฝังกลบให้ถูกสุขลักษณะ โดยให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน

จากงานวิจัยของชฎาภรณ์ ภูบุญอ้อม (2550) ที่ได้ศึกษาการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลท่าวัง ตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชุมชนยังขาดความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทำการคัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะในครัวเรือนก่อนทิ้ง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนได้ ดังเช่นตัวอย่างผลจากการศึกษาพฤติกรรมของคนในชุมชนและดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในเขตตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ของ สุกฤษฏ์พงษ์ วัฒเจตย์ (2551) พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดในครัวเรือนเฉลี่ยที่ลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด การใช้รูปแบบทางสังคมที่เหมาะสมกับพื้นที่มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอย และการจัดตั้งกลุ่มรับซื้อขยะรีไซเคิล การสนับสนุนของอบต. ในด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การให้คำแนะนำและความรู้แก่ประชาชน การเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน และการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยจัดตั้งกลุ่มแกนนำขึ้นในชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของวิสสา คงนครและคณะ (2554) ที่ได้ศึกษาหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนร่วมกันค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและทำแผนปฏิบัติการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างเทศบาลและชุมชน

จากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรวม และการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นในกระบวนการทำงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการระบупัญหาและหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกัน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยจะใช้วิธีการสอบถามผู้เข้าร่วมประชุมวิจัย และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือกและเติมคำ โดยแบบสอบถามที่ใช้ประกอบด้วย 7 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย
- ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
- ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน
- ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ
- ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอยและข้อเสนอแนะอื่นๆ

หลังจากได้ข้อมูลจากแบบสำรวจหรือแบบสอบถามแล้วจึงทำการวิเคราะห์ผลใน Microsoft Excel เพื่อหาร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลดำเนินการสุ่มเก็บจากตัวแทนของแต่ละครัวเรือน จากทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ในเขตขององค์การบริหารส่วนบ้านใหม่สุขเกษม โดยสุ่มเก็บจำนวนตัวอย่างจากตัวแทนของแต่ละครัวเรือนตามสูตรการคำนวณของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% จากข้อมูลจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,624 ครัวเรือน ดังนั้นจะต้องสุ่มเก็บข้อมูลทั้งหมดอย่างน้อย 321 ครัวเรือน (ชุดแบบสอบถาม)

พื้นที่ดำเนินงาน

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนบ้านใหม่สุขเกษม ดังภาพที่ 1 โดยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมทีมวิจัยและเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ภาพที่ 1 แผนที่ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยนี้จะใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community – Based Research : CBR) โดยจะเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในพื้นที่ในการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาและหาข้อตกลงร่วมกันของชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้มีแนวปฏิบัติเดียวกันและสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนได้อย่างยั่งยืน การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ลงพื้นที่เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นและทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน ระยะที่ 2 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม รวมถึงส่งคืนข้อมูลแก่ชุมชน และ ระยะที่ 3 คือ ศึกษาดูงานการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพจากชุมชนต้นแบบและหาแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนร่วมกัน ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. พบปะผู้เกี่ยวข้องสอบถามข้อมูลเบื้องต้น รวมถึงการเชิญชวนบุคคลหรือตัวแทนจากกลุ่มต่างๆในการเข้าร่วมทีมวิจัย
2. ประชุมทีมวิจัยเพื่อแบ่งทีมงาน และกำหนดแนวทางในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน

3. ออกแบบและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบตัวเลือกและเติมคำ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้โดยวิธีหาค่า IOC เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล หลังจากได้แบบสอบถามแล้วจึงทำการตรวจสอบความตรงของข้อมูลใช้วิธีตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามแล้วตรวจสอบดูว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่ หากข้อคำถามใดไม่ชัดเจน ก็จะมีการปรับแก้ไขก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

4. ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสุ่มเก็บข้อมูลจากแต่ละครัวเรือนในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมทั้ง 8 หมู่บ้าน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กล่าวคือ หากหมู่บ้านใดที่มีจำนวนครัวเรือนมากก็จะเก็บตัวอย่างแบบสอบถามจากหมู่บ้านนั้นมาก และหากหมู่บ้านใดมีจำนวนครัวเรือนน้อยก็จะเก็บตัวอย่างแบบสอบถามจากหมู่บ้านนั้นน้อยตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือน จากการคำนวณผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลทั้งหมด 350 ครัวเรือน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่เก็บข้อมูล

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บ(ชุด)
1	บ้านบึงครอบครัว	140	30
2	บ้านใหม่สุขเกษม	361	75
3	บ้านใหม่สุขเกษม	268	55
4	บ้านนาแถว	168	35
5	บ้านใหม่โพธิ์ทอง	290	65
6	บ้านใหม่โพธิ์ทอง	251	55
7	บ้านหนองเงิน	85	20
8	บ้านจิกเอน	61	15
รวม		1,624	350

5. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาตามค่าสถิติที่คำนวณได้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. จัดประชุมทีมวิจัย เพื่อวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกันจากข้อมูลที่รวบรวมไว้

7. ศึกษาดูงานการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพจากชุมชนต้นแบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาตามค่าสถิติที่คำนวณได้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ผล แปลผลและสรุปผลประกอบกับคำแนะนำหรือข้อคิดเห็นต่างๆที่ได้จากการประชุมที่มวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,624 ครัวเรือน และมีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,679 คน ดังตารางที่ 2 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ปลูกข้าว ปลูกแตงโม

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวมทั้งหมด
1	บ้านบึงครอบ	140	218	241	459
2	บ้านใหม่สุขเกษม	361	572	590	1,162
3	บ้านใหม่สุขเกษม	268	355	394	749
4	บ้านนาแถว	168	263	299	562
5	บ้านใหม่โพธิ์ทอง	290	376	410	786
6	บ้านใหม่โพธิ์ทอง	251	316	285	601
7	บ้านหนองเงิน	85	156	145	301
8	บ้านจิกเอน	61	31	28	59
รวม		1,624	2,287	2,392	4,679

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมยังไม่มีระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอย เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีงบประมาณจำกัด จึงไม่สามารถจัดซื้อรถจัดเก็บขยะและจัดจ้างพนักงานประจำรถขยะได้ ดังนั้นชุมชนในพื้นที่ทำการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนด้วยตนเอง โดยฝังกลบขยะอันตราย ขยะที่สามารถเผาได้ก็จะทำการเผาภายในพื้นที่ครัวเรือนของตนเอง ส่วนขยะที่สามารถแปลงเป็นเงินได้ ก็เก็บรวบรวมและขายให้กับรถเร่หรือร้านรับซื้อของเก่าภายในหมู่บ้าน ที่ผ่านมามีบ่อขยะสำหรับกำจัดขยะภายในหมู่บ้าน 1 บ่อ ตั้งอยู่ที่วัดเกตุนาราม หมู่ที่ 2 ปัจจุบันได้ฝังกลบแล้ว เนื่องจากส่งกลิ่นเหม็นและมีสัตว์คู้ยเขี่ย ทำให้สกปรกและสภาพแวดล้อมเสื่อมเสีย ในปี 2560 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมได้จัดให้มีถังขยะอันตราย (ถังขยะสีแดง) เพื่อรองรับและรวบรวมขยะอันตรายในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ถัง ตามนโยบายของ

ภาครัฐ เพื่อเป็นการป้องกันและลดสารพิษปนเปื้อนสู่ธรรมชาติจากขยะอันตรายเหล่านั้น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำการจัดเก็บและนำไปกำจัดทิ้งที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

จากข้อมูลที่กำลังมาผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สำรวจความต้องการของแต่ละครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,624 ครัวเรือน ในตารางที่ 2 จะต้องสุ่มเก็บข้อมูลทั้งหมดอย่างน้อย 321 ครัวเรือน ตามหลักการเก็บข้อมูลแบบสุ่มของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามทั้งหมด 350 ชุด สำหรับใช้ในการสุ่มเก็บข้อมูลจากตัวแทนแต่ละครัวเรือน เพื่อป้องกันปัญหาแบบสอบถามสูญหาย หรือการตอบข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ โดยก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูลนั้นได้มีการประชุมเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจในการดำเนินงานวิจัยและการเก็บข้อมูลดังภาพที่ 2 (ดูภาพเพิ่มเติมในภาคผนวก ก) หลังจากนั้นจึงให้ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 คน ทำการเก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม ผลจากการเก็บแบบสอบถามจากตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่บ้าน ได้แบบสอบถามทั้งหมด 344 ชุด จากการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้พบว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 13 ชุด จึงได้ตัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก ทำให้เหลือแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ผลจำนวน 331 ชุด

ภาพที่ 2 การประชุมเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจในการดำเนินงานวิจัยและการเก็บข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการเก็บข้อมูลได้สุ่มเก็บข้อมูลจากตัวแทนของแต่ละครัวเรือน ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลทั่วไป	ร้อยละ
เพศ	ชาย	38.41
	หญิง	61.59
	รวม	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	3.02
	20 – 30 ปี	22.05
	31 – 40 ปี	24.17
	41 – 50 ปี	14.80
	51– 60 ปี	26.59
	61 ปี ขึ้นไป	9.37
	รวม	100.00
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.11
	ประถมศึกษา	38.07
	มัธยมต้น	19.34
	มัธยมปลาย/ปวช.	25.68
	อนุปริญญา/ปวส.	9.37
	ปริญญาตรี	4.83
	สูงกว่าปริญญาตรี	0.60
รวม	100.00	

ตารางที่ 3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	ร้อยละ
อาชีพ	เกษตรกรรม	48.48
	รับจ้างทั่วไป	26.06
	รับราชการ	3.64
	พนักงาน/ลูกจ้าง	9.70
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	10.61
	อื่นๆ	1.52
	รวม	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	15.20
	5,000 – 10,000 บาท	58.66
	10,001 – 15,000 บาท	21.58
	มากกว่า 15,000 บาท	4.56
รวม	100.00	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	1 – 2 คน	19.08
	3 – 4 คน	60.92
	5 – 6 คน	18.77
	มากกว่า 6 คน	1.23
รวม	100.00	
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	1 – 5 ปี	1.82
	6 – 10 ปี	23.03
	11 – 15 ปี	11.52
	16 – 20 ปี	8.18
	21 ปีขึ้นไป	55.45
รวม	100.00	

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 61.59 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 38.41 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.59 รองลงมาอายุ 31-40 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 24.17 รองลงมาอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.05 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.02 สำหรับข้อมูลทั่วไปด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีการศึกษาในระดับ

ประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 38.07 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 25.68 และรองลงมาคือ ระดับมัธยมต้นและอนุปริญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 19.34 และ 9.37 ตามลำดับ จากข้อมูลทั่วไปด้านอาชีพพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากกว่าร้อยละ 48.48 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ 26.06 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และรองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พนักงาน/ลูกจ้าง และรับราชการคิดเป็นร้อยละ 10.61, 9.70 และ 3.64 ตามลำดับ ในด้านรายได้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.66 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.58 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.20 และน้อยที่สุดคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.56 จากข้อมูลจำนวนสมาชิกในครัวเรือนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 60.69 รองลงมาคือ 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 19.08 รองลงมาคือ 5 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.77 และต่ำที่สุดคือมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23 สำหรับข้อมูลด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอาศัยอยู่ในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมาเป็นเวลานานแล้วมากกว่า 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.45 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี, 11 – 15 ปี, 16 – 20 ปี และ 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.03, 11.52, 8.18 และ 1.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้ทางอบต.บ้านใหม่สุขเกษมมีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน โดยคิดค่าบริการจัดเก็บขยะเป็นรายเดือน

ความคิดเห็น		ร้อยละ
ต้องการ		56.19
ไม่ต้องการ		43.81
รวม		100.00
ค่าบริการการจัดเก็บขยะที่ ยินดีจ่าย	10 บาท	0.54
	15 บาท	0.54
	20 บาท	89.25
	25 บาท	7.53
	30 บาท	2.15
รวม		100.00

จากตารางที่ 4 เป็นข้อมูลแสดงค่าร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้ทางอบต.บ้านใหม่สุขเกษมจัดให้มีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน โดยคิดค่าบริการจัดเก็บขยะเป็นรายเดือน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วน

ใหญ่ ร้อยละ 56.19 ต้องการ และร้อยละ 43.81 ไม่ต้องการให้มีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน สำหรับผู้ที่ต้องการให้มีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับค่าบริการจัดเก็บขยะ โดยส่วนใหญ่ยินดีจ่ายค่าบริการจัดเก็บขยะในอัตราราคา 20 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 89.25

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน

การเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปริมาณขยะ วิธีการจัดการขยะแต่ละประเภทของแต่ละครัวเรือน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม โดยข้อมูลปริมาณขยะในแต่ละครัวเรือนแสดงดังตารางที่ 5 – 6

ตารางที่ 5 ร้อยละของปริมาณขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน

	ประเภทขยะ	ร้อยละ
ขยะอินทรีย์	น้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อวัน	82.77
	1-2 กิโลกรัมต่อวัน	13.85
	3-5 กิโลกรัมต่อวัน	3.08
	มากกว่า 5 กิโลกรัมต่อวัน	0.31
	รวม	100.00
ขยะรีไซเคิล	น้อยกว่า 5 ชิ้นต่อวัน	84.21
	6-10 ชิ้นต่อวัน	13.00
	11-20 ชิ้นต่อวัน	1.55
	มากกว่า 20 ชิ้นต่อวัน	1.24
	รวม	100.00
ขยะทั่วไป	น้อยกว่า 10 ชิ้นต่อวัน	91.89
	11-20 ชิ้นต่อวัน	6.56
	21-30 ชิ้นต่อวัน	1.16
	มากกว่า 30 ชิ้นต่อวัน	0.39
	รวม	100.00
ขยะอันตราย	น้อยกว่า 5 ชิ้นต่อสัปดาห์	93.09
	6-10 ชิ้นต่อสัปดาห์	5.28
	11-20 ชิ้นต่อสัปดาห์	0.41
	มากกว่า 20 ชิ้นต่อสัปดาห์	1.22
	รวม	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าส่วนมากในแต่ละครัวเรือนจะมีขยะอินทรีย์น้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 82.77 รองลงมาคือ 1-2 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 13.85 สำหรับขยะรีไซเคิลในแต่ละครัวเรือนพบว่าส่วนมากในแต่ละครัวเรือนจะมีปริมาณขยะรีไซเคิลน้อยกว่า 5 ชิ้นต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 84.21 รองลงมาคือ 6-10 ชิ้นต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ในแต่ละครัวเรือนส่วนมากมีขยะทั่วไปน้อยกว่า 10 ชิ้นต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 91.89 รองลงมาคือ 11-20 ชิ้นต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 6.56 ส่วนขยะอันตรายพบว่าในแต่ละครัวเรือนส่วนมากมีขยะอันตรายน้อยกว่า 5 ชิ้นต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 93.09 รองลงมาคือ 6-10 ชิ้นต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 5.28

ตารางที่ 6 ความถี่ของวิธีการจัดการขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน

วิธีการจัดการขยะแต่ละประเภท		ความถี่	ร้อยละ
ขยะอินทรีย์	ฝังกลบ	70	17.59
	ทำปุ๋ยหมัก	135	33.92
	เผา	94	23.62
	กองทิ้งบริเวณบ้าน	89	22.36
	ทิ้งลงแหล่งน้ำ	10	2.51
ขยะรีไซเคิล	ฝังกลบ	1	0.28
	เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน	52	13.07
	เก็บแยกไว้ขาย	277	69.60
	เผา	19	4.77
	กองทิ้งบริเวณบ้าน	3	0.75
ขยะทั่วไป	ฝังกลบ	7	2.13
	เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน	36	10.94
	เก็บแยกไว้ขาย	90	27.36
	เผา	189	57.45
	ทิ้งลงแหล่งน้ำ	1	0.30
	กองทิ้งบริเวณบ้าน	6	1.82
ขยะอันตราย	ฝังกลบ	22	7.72
	เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน	3	1.05
	เก็บแยกไว้ขาย	195	68.42
	เผา	6	2.11
	กองทิ้งบริเวณบ้าน	59	20.70

จากตารางที่ 6 การจัดการขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่ขยะอินทรีย์จะนิยมนำไปทำปุ๋ยหมัก คิดเป็นร้อยละ 33.92 รองลงมาคือการกำจัดทิ้งโดยการเผา การกองทิ้งบริเวณบ้านและการฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 23.62, 22.36 และ 17.59 ตามลำดับ มีบางครัวเรือนที่นำขยะอินทรีย์มาใส่โคนต้นไม้ เพื่อให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยในภายหลัง การจัดการขยะรีไซเคิลพบว่าส่วนใหญ่จะเก็บแยกไว้ขาย คิดเป็นร้อยละ 69.60 บางครัวเรือนเก็บไว้ใช้ประโยชน์และเผาทำลาย คิดเป็นร้อยละ 13.07 และ 4.77 ตามลำดับ การจัดการขยะทั่วไปพบว่าส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเผาทำลาย คิดเป็นร้อยละ 57.45 บางครัวเรือนเก็บแยกไว้ขาย และเก็บไว้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 27.36 และ 10.94 ตามลำดับ สำหรับการจัดการขยะอันตรายพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จะเก็บแยกไว้ขาย คิดเป็นร้อยละ 68.42 ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องและเป็นอันตราย รองลงมาคือ การกองทิ้งบริเวณบ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.70 ส่วนวิธีการจัดการขยะอันตรายโดยการฝังกลบยังปฏิบัติกันน้อยเพียงร้อยละ 7.72 เท่านั้น

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ในส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผลที่ได้จากแบบสอบถามแสดงดังตารางที่ 7

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนที่ตอบถูกเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับร้อยละ 75.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายคำถามพบว่าคำถามที่ตอบถูกน้อย (ต่ำกว่าร้อยละ 50) คือ คำถามที่ 2 และ 7 ดังนั้นจึงควรนำข้อคำถามเหล่านี้มาเป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้องให้กับแต่ละครัวเรือน เพื่อให้ทุกครัวเรือนสามารถจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากครัวเรือน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและทำลาย และยังช่วยลดปัญหามลพิษจากขยะอีกด้วย

ตารางที่ 7 ร้อยละของจำนวนที่ตอบถูกเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย

คำถาม	ตอบถูกร้อยละ
1. ขยะมูลฝอยจำพวกเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้	97.22
2. ในครัวเรือนควรมีถังขยะขนาดใหญ่ เพื่อรองรับขยะได้ทั้งหมด และสามารถเก็บได้เป็นเวลาหลายวัน เมื่อเต็มแล้วจึงนำไปกำจัด	7.27
3. การจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิดก่อนการทิ้ง	98.79
4. การคัดแยกประเภทของขยะ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนในชุมชน	65.85
5. ขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ควรใส่ถุงพลาสติกแล้วนำไปทิ้งร่วมกับขยะทั่วไป	65.76
6. ขยะมูลฝอยประเภทโฟม ถุงพลาสติก จัดเป็นขยะประเภทขยะทั่วไป	67.68
7. ขยะมูลฝอยประเภทโฟม ถุงพลาสติก สามารถกำจัดโดยการเผาได้เองในบริเวณบ้าน เนื่องจากสะดวก และเป็นการช่วยลดปริมาณขยะลงได้อย่างรวดเร็ว	39.51
8. ขวดน้ำพลาสติกแบบใส สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้	95.12
9. ถังรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลต้องมีฝาปิดมิดชิด ไม่รั่วซึม และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย	96.36
10. แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดไฟ ถ่านไฟฉายที่หมดอายุแล้ว ไม่ควรนำไปทิ้งร่วมกับขยะประเภทอื่นๆ	76.90
11. การเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งแจ้งเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	82.42
12. กระดาษที่ใช้แล้วสามารถนำกลับมาทำเป็นกระดาษใช้ใหม่ได้	95.15
13. เศษแก้วแตกสามารถนำไปหลอมเพื่อทำขวดใหม่ได้	95.15
14. ขยะมูลฝอยประเภทถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า กระจกสเปร์ยต่างๆ สามารถทำลายทิ้งได้เอง โดยการนำไปเผาในบริเวณบ้าน	80.49
15. การกำจัดขยะด้วยวิธีการเผาเป็นหลักการที่ง่ายและปลอดภัยที่สุด	73.48
เฉลี่ย	75.81

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ในส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการลดการเกิดขยะ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการเก็บรวบรวม/การนำมาใช้ประโยชน์ และด้านการกำจัดขยะ ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามแสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติ			รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
1. ด้านการลดการเกิดขยะ				
1.1 ท่านมีการนำวัสดุที่ยังใช้ได้เช่น กล่องกระดาษ กระดาษหน้าเดียว กลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง	27.33	70.50	2.17	100.00
1.2 ท่านเลือกใช้สินค้าที่ไม่ต้องใช้ถุงพลาสติกมากเกินไปจนความจำเป็น หรือเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่ใบเดียวแทนใบเล็กหลาย ๆ ใบ	22.66	76.44	0.91	100.00
1.3 ท่านแนะนำให้สมาชิกในครัวเรือนของท่านใช้สินค้าที่เกิดขยะน้อย	27.49	71.30	1.21	100.00
1.4 ท่านพยายามเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกและการใช้กล่องโฟม	28.40	62.84	8.76	100.00
1.5 ท่านแนะนำให้เพื่อนบ้านของท่านช่วยกันลดการเกิดขยะ	33.23	44.11	22.66	100.00
1.6 ท่านใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าหรือถุงพลาสติกใบเก่าไปจ่ายตลาด	22.66	76.44	0.91	100.00
เฉลี่ย	26.96	66.94	6.10	100.00
2. ด้านการคัดแยกขยะ				
2.1 ครอบครัวท่านมีการคัดแยกขยะเปียกและขยะแห้งออกจากกัน	46.50	52.89	0.61	100.00
2.2 ท่านคัดแยกขยะประเภทกระป๋องสี ขวดยาฆ่าหญ้าฆ่าแมลง แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉายออกจากขยะทั่วไป	61.40	37.99	0.61	100.00
2.3 ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะที่ขายได้ เช่น กระดาษ ขวด แก้ว เศษเหล็ก ออกจากขยะทั่วไป	48.63	51.37	0.60	100.00
2.4 ท่านมีการคัดแยกขยะที่มีการปนเปื้อนของเลือด เสมหะผู้ป่วย อูจจาระ เช่น ผ้าอนามัยใช้แล้ว ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเด็กใช้แล้ว ออกจากขยะทั่วไปก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด	40.19	59.81	0.00	100.00
เฉลี่ย	49.18	50.52	0.46	100.00

ตารางที่ 8 ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (ต่อ)

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติ			รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
3. ด้านการเก็บรวบรวม/การนำกลับมาใช้ประโยชน์				
3.1 ครอบครัวท่านมีการเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้นำกลับมาใช้ใหม่	40.79	51.06	8.16	100.00
3.2 มีการนำขวดน้ำพลาสติกหรือขวดแก้วมาใช้ประโยชน์ใหม่	33.23	58.91	7.85	100.00
3.3 ครอบครัวของท่านมีการนำขยะเปียก เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ ไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น	32.93	63.75	3.32	100.00
3.4 ครอบครัวของท่านมีการนำเศษวัชพืช เศษไม้ ใบไม้ไปทำปุ๋ยหมักแทนการเผา	25.08	68.58	6.34	100.00
3.5 ครอบครัวของท่านมีการนำขยะที่สามารถขายได้ไปขายให้เกิดมูลค่าเป็นตัวเงินหรือสิ่งของ	54.68	45.02	0.30	100.00
เฉลี่ย	37.34	57.46	5.19	100.00
4. ด้านการกำจัดขยะ				
4.1 ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ ท่านกำจัดโดยการทิ้งไว้บริเวณบ้าน เพื่อปล่อยให้ย่อยสลายเอง	50.00	48.79	1.21	100.00
4.2 ขยะที่เหลือจากการคัดแยกถูกนำไปทิ้งในถังขยะที่มีฝาปิดหรือภาชนะจัดเก็บที่มิดชิด เพื่อรอการกำจัดที่ถูกต้อง	34.85	64.55	0.61	100.00
4.3 ท่านกำจัดขยะเศษใบไม้ กิ่งไม้โดยการเผาทิ้งบริเวณบ้าน	46.67	50.91	2.42	100.00
4.4 ถุงพลาสติก กล่องโฟม ฝ้านอนามัยใช้แล้ว ฝ้าอ้อมสำเร็จรูปเด็กใช้แล้ว ท่านกำจัดด้วยวิธีการเผา	50.00	48.79	1.21	100.00
เฉลี่ย	45.38	53.26	1.36	100.00

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมกรปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าด้านการคัดแยกขยะมีการปฏิบัติมากที่สุดจากทั้ง 4 ด้านเฉลี่ยร้อยละ 49.18 รองลงมาคือ ด้านการกำจัดขยะ เฉลี่ยร้อยละ 45.38 ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการลดการเกิดขยะเฉลี่ยร้อยละ 26.96 เมื่อมาพิจารณาดูใน

รายละเอียดด้านการลดการเกิดขยะพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ปฏิบัติบางครั้งเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 66.94 มีครัวเรือนส่วนน้อยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 6.10 เท่านั้นที่ไม่เคยปฏิบัติในด้านการลดการเกิดขยะ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ทุกครัวเรือนมากขึ้น เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้น นำมาสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริงซึ่งจะสามารถช่วยลดปริมาณขยะได้

ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ

ส่วนที่ 5 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการรับทราบถึงกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะของชุมชน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามแสดงดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ร้อยละของความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ

กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน	ร้อยละ		รวม
	มี	ไม่มี	
1. ชุมชนของท่านมีกฎหรือข้อห้ามเกี่ยวกับการเผาขยะในที่โล่งแจ้ง	16.01	83.99	100.00
2. ชุมชนของท่านมีการวางกฎระเบียบเกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนการทิ้ง	30.51	69.49	100.00
3. ชุมชนของท่านมีกฎระเบียบห้ามทิ้งขยะมูลฝอยในที่หรือทางสาธารณะ เช่น ถนน ตรอกซอยแม่น้ำ ลำคลองสระน้ำ เป็นต้น	60.12	39.88	100.00
4. ชุมชนของท่านมีการกำหนดอัตราค่าปรับหรือบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎข้อห้ามต่างๆ ของการจัดการขยะ	30.00	70.00	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยที่รับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะของชุมชน แต่มีประชาชนกว่าร้อยละ 83.99 ที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับกฎข้อห้ามการเผาขยะในที่โล่งแจ้ง ร้อยละ 70.00 ที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าปรับหรือบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎข้อห้ามต่างๆ ของการจัดการขยะ และร้อยละ 69.49 ที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนการทิ้ง จากผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้สอบถามรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมจึงทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมได้จัดทำกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะในชุมชนไว้แล้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัติสาธารณสุขของชุมชน แต่ยังไม่ผ่านพระราชกฤษฎีกาจึงยังไม่สามารถนำกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะที่กำหนดไว้มาบังคับใช้ได้ ดังนั้นหากกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะในชุมชนผ่านการพิจารณาและสามารถนำมาบังคับใช้ได้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับโครงร่างประชาสัมพันธ์ โดยการประกาศ การตีตป้าย หรือวิธีอื่นๆ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนรับทราบและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 6 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น ออกเป็น 6 ระดับ คือ ไม่เคย(1) น้อยที่สุด(2) น้อย(3) ปานกลาง(4) มาก(5) และมากที่สุด(6) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถามกำหนดการเกณฑ์แปลผล ตามการจัดระดับค่าเฉลี่ย โดยมีวิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{6 - 1}{6} = 0.83$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวจึงสามารถแปลผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.82	หมายถึง	ไม่เคย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.83 – 2.65	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.66 – 3.48	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.49 – 4.31	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.32 – 5.14	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	5.15 – 6.00	หมายถึง	มากที่สุด

ผลที่ได้จากแบบสอบถามและการแปลผลแสดงดังตารางที่ 10

จากตารางที่ 10 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.95)
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 (S.D. = 1.03)
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.98)

เมื่อพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 3 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 อย่างไรก็ตาม

องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้แต่ละครัวเรือนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติในการลดปริมาณขยะ การคัดแยกและการนำขยะไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดอย่างถูกวิธี

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ			
1.1 ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับ อบต.	4.15	0.93	ปานกลาง
1.2 ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย	4.28	0.97	ปานกลาง
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนร่วมกับ อบต.	4.12	0.96	ปานกลาง
เฉลี่ย	4.19	0.95	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน			
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะของ อบต.	4.27	0.82	ปานกลาง
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน	4.16	0.99	ปานกลาง
2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน	4.29	0.84	ปานกลาง
2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน	4.17	0.96	ปานกลาง
2.5 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนมาจัดการปัญหาขยะมูลฝอย เช่น เสนอที่ดินเพื่อใช้สำหรับกำจัดขยะชุมชน	3.81	1.39	ปานกลาง
เฉลี่ย	4.14	1.03	ปานกลาง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ			
3.1 ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของ อบต.ในการรณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน	4.24	0.89	ปานกลาง
3.2 ท่านมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะในครัวเรือน เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง	4.58	0.87	มาก
3.3 ท่านมีส่วนร่วมใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม	4.24	1.04	ปานกลาง
3.4 ท่านมีส่วนร่วมนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมัก จุลินทรีย์ชีวภาพ หรือการใช้ประโยชน์อื่นๆ จากขยะ	4.03	1.15	ปานกลาง
3.5 ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่	4.44	1.00	มาก
3.6 ท่านมีส่วนร่วมซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติมแบบถุงพลาสติกมาใช้ แทนการซื้อผลิตภัณฑ์แบบขวด ทำให้ลดรายจ่าย เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม	4.62	0.90	มาก
3.7 ท่านมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้	4.66	0.85	มาก
3.8 ท่านมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะลงลำคลองหรือบริเวณบ้านทำให้ลำคลองหรือพื้นที่บริเวณบ้านสะอาด	4.71	0.89	มาก
เฉลี่ย	4.44	0.98	มาก

ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 7 เป็นการสำรวจความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขโดยแบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด(1) น้อย(2) ปานกลาง(3) มาก(4) และมากที่สุด(5) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามกำหนดการใช้เกณฑ์แปลผลตามระดับค่าเฉลี่ย โดยมีวิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวจึงสามารถแปลผลระดับความต้องการของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.79	หมายถึง น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.80 – 2.59	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.60 – 3.39	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.40 – 4.19	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.20 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

ผลที่ได้จากแบบสอบถามและการแปลผลแสดงดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ท่านต้องการให้ออบต. จัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะอาดในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะอาดในการทิ้งขยะ	4.24	1.01	มากที่สุด
2. ท่านต้องการให้ออบต. ให้ความรู้ด้านการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์หลายๆ วิธี	3.91	1.03	มาก
3. ท่านต้องการให้ทางอบต. ให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะ การจัดเก็บ และการกำจัด เป็นต้น	3.93	0.99	มาก
4. ท่านต้องการให้ทางอบต. เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน	3.91	0.92	มาก
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน	3.61	0.98	มาก
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน	3.63	1.00	มาก
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน	3.67	1.01	มาก
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะของชุมชนร่วมกับอบต.	3.47	1.11	มาก
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนร่วมกับอบต.	3.56	0.99	มาก
เฉลี่ย	3.77	1.03	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่าประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมากที่สุด 4 ลำดับแรก คือ

1. ต้องการให้ออบต. จัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะอาดในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะอาดในการทิ้งขยะ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 (S.D. = 1.01) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ต้องการให้ทางอบต. ให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 (S.D. = 0.99) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
3. ต้องการให้ทางอบต. เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D. = 0.92) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
4. ต้องการให้ออบต. ให้ความรู้ด้านการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์หลายๆ วิธี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D. = 1.03) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

จากความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยในประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ออบต. จัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะอาดในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะอาดในการทิ้งขยะ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.01 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นความต้องการนี้อีก โดยแยกเป็นรายหมู่บ้าน เพื่อให้เห็นความต้องการของแต่ละหมู่บ้านได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการในประเด็นที่ 1 ของแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
หมู่ที่ 1 บ้านบึงครอบครัว	4.41	1.02	มาก
หมู่ที่ 2 บ้านใหม่สุขเกษม	4.86	0.35	มากที่สุด
หมู่ที่ 3 บ้านใหม่สุขเกษม	3.58	1.53	มาก
หมู่ที่ 4 บ้านนาแถว	2.97	0.46	ปานกลาง
หมู่ที่ 5 บ้านใหม่โพธิ์ทอง	4.63	0.79	มากที่สุด
หมู่ที่ 6 บ้านใหม่โพธิ์ทอง	4.29	0.50	มาก
หมู่ที่ 7 บ้านหนองเงิน	3.84	0.37	มาก
หมู่ที่ 8 บ้านจิกเอน	4.62	0.87	มากที่สุด

จากประเด็นความต้องการในประเด็นที่ 1 ที่ต้องการให้ออบต. จัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะอาดในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะอาดในการทิ้งขยะ เมื่อทำการวิเคราะห์ความต้องการ โดยแยกเป็นรายหมู่บ้านดังตารางที่ 12 แล้วพบว่าหมู่ที่มีความต้องการมากที่สุด 3 หมู่แรกคือ หมู่ที่ 2 บ้านใหม่สุขเกษม, หมู่ที่ 5

บ้านใหม่โพธิ์ทอง และหมู่ที่ 8 บ้านจิกเอน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86, 4.63 และ 4.62 ตามลำดับ ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 หมู่บ้าน ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมต้องการวางแผนปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยโดยการจัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะดวกในการแยกประเภทของขยะและเพื่อความสะดวกในการทิ้งขยะของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมควรจะทำและส่งเสริมใน 3 หมู่บ้านนี้ก่อน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ สรุปและแปลผลจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดประชุมทีมงานวิจัย เพื่อส่งคืนข้อมูลที่ได้จากการวิจัยให้กับชุมชน และรับฟังข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการขยะของชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมดังภาพที่ 3 (ดูภาพเพิ่มเติมในภาคผนวก ข) โดยในกระบวนการเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะในชุมชนได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

ภาพที่ 3 การประชุม เพื่อส่งคืนข้อมูลและรับฟังข้อเสนอแนะ

ผลจากการประชุมทีมงานวิจัย ทำให้ได้แนะแนวทางในการบริหารจัดการขยะของชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมของแต่ละกลุ่มดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการขยะของแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่	แนวทางการจัดการขยะ
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีรถเก็บขยะประจำตำบล 2. ควรมีถังขยะวางตามจุดต่างๆของหมู่บ้าน 3. ควรมีธนาคารขยะ เพื่อให้ชาวบ้านได้คัดแยกขยะไปขายหรือแลกเป็นสิ่งของ 4. ควรมีนักวิชาการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหารหรือเศษผัก 5. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะภายในครัวเรือน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดอย่างถูกวิธี 6. ควรมีถังขยะแยกประเภทของแต่ละหมู่บ้าน 7. ควรมีข้อบังคับในการทิ้งขยะภายในชุมชน
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการขยะให้แก่ประชาชน 2. เพิ่มจุดรับขยะอันตรายให้มีหลายจุด เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 3. ปลุกจิตสำนึกความรับผิดชอบในการทิ้งขยะแก่ประชาชน 4. ควรมีกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะ เช่น ธนาคารขยะ 5. สร้างแรงจูงใจให้กับชุมชนในการจัดการขยะ เช่น การประกวดหมู่บ้านสะอาดโดยมีรางวัลให้ 6. ควรรณรงค์ในทุกวันศุกร์ให้ทุกคนได้ร่วมดูแลความสะอาดของชุมชนร่วมกับบอสม. 7. เพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะให้บ่อยมากขึ้น 8. ตั้งกฎข้อห้ามในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้าน
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้ชุมชนบริหารจัดการขยะด้วยตนเอง เนื่องจากอบต.มีงบประมาณจำกัด 2. ส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะบางประเภทไปใช้ประโยชน์หรือนำกลับมาใช้ใหม่ 3. จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ เพื่อลดขยะในชุมชน 4. จัดตั้งโครงการที่ส่งเสริมการจัดการขยะ เช่น โครงการธนาคารขยะ โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน 5. จัดทำข้อบัญญัติหรือข้อบังคับทั้งของหมู่บ้านและอบต.

จากข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการขยะในชุมชนของแต่ละกลุ่มพบว่าข้อเสนอแนะที่ทุกกลุ่มคิดเห็นตรงกันคือ ควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะภายในครัวเรือน เพื่อนำขยะไปใช้ประโยชน์หรือกำจัดอย่างถูกวิธี การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อกระตุ้น ส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะและการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในชุมชน ดังนั้นจากประเด็นเหล่านี้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ได้เลย แต่สำหรับข้อเสนอแนะที่ขัดแย้งกันคือประเด็นที่กลุ่มหนึ่งต้องการให้มีรถเก็บขยะ และมีถังขยะวางตามจุดต่างๆในหมู่บ้าน แต่อีกกลุ่มหนึ่งต้องการให้ชุมชนบริหารจัดการขยะด้วยตนเอง ดังนั้นในประเด็นนี้ควรมีการประชุมพูดคุย

ด้วยกัน เพื่อหาแนวทางและข้อสรุปที่ส่วนใหญ่เห็นชอบร่วมกัน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวม

จากแผนการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้จัดให้มีการศึกษาดูงานจากชุมชนอื่นๆ เพื่อให้เป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน มีผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม จำนวนทั้งสิ้น 18 คน ศึกษาดูงานในวันที่ 14 ธันวาคม 2560 ณ เทศบาลตำบลหาดกรวด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบในด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้รับรางวัลชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) เฉลิมพระเกียรติ 86 พรรษา ระดับประเทศในปี 2556 โดยกรมส่งเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและรางวัลชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) เฉลิมพระเกียรติ 87 พรรษา ระดับประเทศในปี 2557 โดยกรมส่งเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาดูงานมีการอบรมให้ความรู้และฝึกลงมือปฏิบัติจริงตามฐานการเรียนรู้ต่างๆดังภาพที่ 4-6 (ดูภาพเพิ่มเติมในภาคผนวก ค)

ภาพที่ 4 ศึกษาดูงานฐานการทำโบกาชิ เพื่อใช้เป็นจุลินทรีย์ช่วยย่อยขยะอินทรีย์

ภาพที่ 5 ดูงานฐานการจัดเก็บขยะอันตรายให้ปลอดภัย

ภาพที่ 6 ถ่ายภาพรวมผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน

จากการศึกษาดูงานทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้และแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและในครัวเรือนดังนี้

1. ได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับการจัดการขยะแต่ละประเภทอย่างถูกวิธี สามารถคัดแยกขยะและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน เช่น การทำโบกาชิเพื่อใช้เป็นจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายขยะอินทรีย์ การคัดแยกขยะรีไซเคิลอย่างถูกวิธีทำให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น การนำขยะอินทรีย์มาเลี้ยงไส้เดือนเพื่อสร้างรายได้เสริมในครัวเรือน การนำขยะทั่วไปมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ การเก็บรวบรวมขยะอันตรายอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เป็นต้น

2. ได้แนวทางและวิธีการใหม่ๆในการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน เช่น การสร้างแรงจูงใจโดยการใช้กิจกรรม การจัดจุดประกวดหมู่บ้านต้นแบบ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดเก็บและคัดแยกขยะด้วยตนเอง เป็นการลดขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อความยั่งยืนในการจัดการขยะ การบูรณาการการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้นำชุมชน ซึ่งจะเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ เป็นต้น

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

จากการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 331 ชุด ทำให้ทราบถึงพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ซึ่งสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านข้อมูลทั่วไปของชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

ชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป และค้าขายทำธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000–10,000 บาท ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน และอาศัยอยู่ในชุมชนมานานมากกว่า 21 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในชุมชน 6-10 ปี จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีบริการจัดเก็บขยะที่บ้าน โดยคิดค่าบริการจัดเก็บขยะเป็นรายเดือน พบว่ากว่าร้อยละ 56.19 ต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีบริการจัดเก็บขยะที่บ้านโดยส่วนใหญ่ยินดีจ่ายค่าบริการจัดเก็บขยะในอัตราราคา 20 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 89.25 ของผู้ที่ต้องการให้มีการจัดเก็บขยะ

1.2 ด้านสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่าขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ สอดคล้องกับการประกอบอาชีพที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 48.48 แต่ละครักวเรือนจึงจัดการขยะภายในครัวเรือนด้วยตนเอง เนื่องจากปัจจุบันตำบลบ้านใหม่สุขเกษมยังไม่มีรถจัดเก็บขยะและยังไม่มีการจัดเก็บขยะตามบ้าน ส่วนใหญ่แต่ละครัวเรือนจัดการขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายได้เหมาะสม แต่ขยะอินทรีย์และขยะทั่วไปมักใช้วิธีการเผาทำลายในที่โล่งแจ้ง เนื่องจากเป็นวิธีที่ทำได้ง่าย แต่ตามหลักการจัดการขยะมูลฝอย (ปรีดา แยมเจริญวงศ์, 2531) การเผาทำลายในที่โล่งแจ้งเป็นวิธีการที่ควรหลีกเลี่ยงและไม่เหมาะสม เพราะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะทั่วไปแก่ชุมชน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อลดการเผาขยะ

1.3 ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนที่ตอบถูกเท่ากับร้อยละ 75.81 และเมื่อพิจารณาในรายข้อที่ตอบถูกน้อยพบว่าเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้

ความเข้าใจในการคัดแยกและกำจัดขยะ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อให้ทุกครัวเรือนสามารถจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและปลอดภัย

1.4 ด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการคัดแยกขยะ รองลงมาคือ ด้านการกำจัดขยะ แต่ทั้ง 2 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการลดการเกิดขยะ ซึ่งเป็นด้านสำคัญที่จะช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการลดการเกิดขยะจึงเป็นสิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้น ซึ่งจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกฤษฎีพงษ์ วัฒนะ (2551) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของคนในชุมชนและดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในเขตตำบลลาดาน อำเภอกะลาตา จังหวัดกระบี่ แล้วพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดในครัวเรือนเฉลี่ยที่ลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดและการใช้รูปแบบทางสังคมที่เหมาะสมกับพื้นที่มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย

1.5 ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการขยะของชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รับทราบเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะของชุมชน โดยเฉพาะกฎข้อห้ามการเผาขยะในที่โล่งแจ้ง การกำหนดอัตราค่าปรับหรือบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎข้อห้ามต่างๆ ของการจัดการขยะในชุมชนและการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งอาจมีเหตุผลมาจากกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะในชุมชนที่ยังไม่ผ่านพระราชกฤษฎีกาจึงยังไม่สามารถนำกฎระเบียบและข้อบังคับมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นหากกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการจัดการขยะในชุมชนผ่านการพิจารณาและสามารถนำมาบังคับใช้ได้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์ โดยการประกาศเสียงตามสาย การติดป้าย หรือวิธีอื่นๆ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนรับทราบและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผลจากการสำรวจพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านการปฏิบัติ โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่ชุมชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผนและการปฏิบัติร่วมกัน ตามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกียรตินิขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ คือ การที่กลุ่มประชาชนได้ทำงานร่วมกันแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมหรือความสนใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนประสบความสำเร็จได้ สอดคล้อง

กับงานวิจัยของวัสสา คจนครและคณะ (2554) ที่ได้ศึกษาหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนร่วมกันค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและทำแผนปฏิบัติการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างเทศบาลและชุมชน

1.7 ด้านความต้องการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะดวกในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะดวกในการทิ้งขยะ ต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะและต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน นอกจากนี้ในการประชุมที่วิจัยยังได้มีการเสนอให้มีการส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบในการทิ้งขยะในชุมชน เพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการขยะให้บ่อยมากขึ้น การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อกระตุ้น ส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะและการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในชุมชน สำหรับประเด็นที่มีความต้องการขัดแย้งคือส่วนหนึ่งต้องการให้มีรถเก็บขยะ และมีถังขยะวางตามจุดต่างๆในหมู่บ้าน แต่อีกส่วนหนึ่งต้องการให้ชุมชนบริหารจัดการขยะด้วยตนเอง จากประเด็นความต้องการที่หลากหลายและแตกต่างกันของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนควรมีการจัดประชุมพูดคุยด้วยกันทั้งหมด เพื่อหาแนวทางและข้อสรุปที่ส่วนใหญ่เห็นชอบร่วมกัน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวม สอดคล้องกับที่ยุพาพร รุ่งงาม (2545) ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มผู้นำชุมชนหรือองค์กร (Organization) จะเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงของส่วนรวมได้

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

ในการดำเนินงานวิจัยผู้วิจัยได้ให้ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน รวมถึงหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้เข้าร่วมโครงการได้รับทราบปัญหา ได้มีโอกาสพูดคุยและเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จากการดำเนินงานวิจัยทำให้มีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 รายชื่อผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายวิชัย ชิตยวงษ์	นายก อบต.บ้านใหม่สุขเกษม
2	นายสวาท ชูพันธ์	ประธานสภา อบต.บ้านใหม่สุขเกษม
3	นายพิมพ์ ทวีนาท	ผู้ทรงคุณวุฒิ
4	นางผ่องศรี กันทะปา	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
5	นางธิดารัตน์ เนียมหอม	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานสาธารณสุข
6	นางสมคิด กลิ่นธูป	เลขานุการสภา อบต.บ้านใหม่สุขเกษม
7	นายบุญธรรม กุหลาบ	สมาชิกสภา อบต.บ้านใหม่สุขเกษม หมู่ที่ 1
8	นางภคพร สมบูรณ์	ประธานอสม.
9	นางสาวเรืองนิത്യ ทานะมัย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2
10	นางสาวปราชญา โพธิงาม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
11	นางดาวัลย์ สิงห์วี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4
12	นางสาวสุนารี จันทร์สุข	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5
13	นายณภัทร เจริญวัย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6
14	นางสุภาพร ภาคภูมิ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7
15	นางสาวสายวสันต์ บริบูรณ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8
16	นางสุรัง คล้อยปาน	ผู้แทนชุมชน
17	นางประกอบ รักฉาย	ผู้แทนชุมชน
18	นางบุญส่ง กลิ่นธูป	ผู้แทนชุมชน

3. แนวทางและวิธีการจัดการขยะที่เหมาะสมของชุมชนบ้านใหม่สุขเกษม

จากผลการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางและวิธีการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวดังนี้

3.1 ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะทั่วไปแก่ชุมชน การคัดแยกและกำจัดขยะมูลฝอย โดยการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อลดการเผาขยะ เนื่องจากชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมเป็นชุมชนเกษตรกรรม และขยะส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการขยายอิทธิฤทธิ์ไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ เช่น ทำปุ๋ยหมัก นำไปเลี้ยงไส้เดือน เป็นต้น ซึ่งสามารถลดต้นทุนทางการเกษตรและยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนด้วย

3.2 ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนในชุมชนเห็นความสำคัญของการลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้น ซึ่งจะสามารถช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้

3.3 ควรเร่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการประกาศเสียงตามสาย การติดป้าย หรือวิธีอื่นๆ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนรับทราบและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

3.4 ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรง หากชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนตั้งแต่ต้น จะทำให้ชุมชนรับทราบปัญหาและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

3.5 จากประเด็นที่มีความต้องการขัดแย้ง คือ บางส่วนต้องการให้มีรถจัดเก็บขยะ และมีถังขยะวางตามจุดต่างๆในหมู่บ้าน แต่บางส่วนต้องการให้ชุมชนบริหารจัดการขยะด้วยตนเอง ดังนั้นในประเด็นนี้ควรมีการจัดประชุมพูดคุย ประชาคมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางและข้อสรุปที่ส่วนใหญ่เห็นชอบและสามารถดำเนินการได้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวม

ในการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหา เมื่อชุมชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการวางแผนและแก้ไขปัญหาาร่วมกันตั้งแต่ต้น จะทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือและทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาของชุมชนให้สำเร็จและยั่งยืนได้ ดังนั้นการดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนใดๆ จะต้องให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเสมอ นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนด้วยกันจะช่วยเปิดมุมมองใหม่ๆ ทำให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้

สรุปผลการวิจัย

จากปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและวิธีการกำจัดอย่างถูกวิธี โดยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community – Based Research : CBR) ในการศึกษาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมเป็นตัวกลางในการประสานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ตัวแทนจากแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้สำรวจและเก็บข้อมูล ผลจากการวิจัยพบว่าชุมชนบ้านใหม่สุขเกษมยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกและกำจัดขยะมูลฝอย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสร้างความเข้าใจ เพื่อให้ทุกครัวเรือนสามารถจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง แทนการเผาทำลาย นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นไปที่

การปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบของประชาชนในการทิ้งขยะ โดยการรณรงค์และเพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆของชุมชน เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมพฤติกรรมในด้านการลดการเกิดขยะ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนควรมีการประชุมพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนร่วมกันและจัดทำเป็นข้อบังคับหรือข้อตกลงของชุมชนที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน โดยให้ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำหลัก เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

เนื่องจากการรวมกลุ่มภายในชุมชนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมมีหลากหลายกลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมควรมีการสำรวจความสนใจของแต่ละกลุ่มและหาผู้นำกลุ่มหรือผู้รับผิดชอบก่อน แล้วจึงดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ได้รับความร่วมมือและมีโอกาสประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

2) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องให้ชุมชนให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะตั้งแต่จุดกำเนิด โดยการสร้างความตระหนักให้กับประชาชนในทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งถ้าชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องนี้จะช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ทำให้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนสามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษมควรมีการกำหนดนโยบาย มาตรการหรือข้อบังคับสำหรับพ่อค้าแม่ค้าที่เข้ามาค้าขายในพื้นที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการจัดการขยะของชุมชน และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติร่วมกัน

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากประเด็นที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับความต้องการให้มีรถบริการจัดเก็บขยะของชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับการจัดให้มีรถบริการจัดเก็บขยะของชุมชนเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินการต่อไปในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564).
 กรุงเทพฯ: สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ.
- กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย. (2551). คู่มือแนวทางการลด คัด แยกและใช้
 ประโยชน์ขยะมูลฝอย. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรวิภา สุทธิ. (2552). แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย
 จังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการ
 จัดหางาน. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- ชฎาภรณ์ ภูบุญอิม. (2550). การจัดการขยะมูลฝอยในเขตชุมชน ตำบลท่าวังตาล อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่.
 (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ดิเรกฤทธิ์ ทวะกาญจน์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลนครหาดใหญ่
 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. (ปริญญาโท), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรีดา แยมแจริวงค์. (2531). การจัดการขยะมูลฝอย. ขอนแก่น: ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสาธารณสุข
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. (ปริญญาโท),
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วัสสา คงนคร, จ. ส., อภิวัฒน์ อายุสุข, มุกดา ศรีสวัสดิ์. (2554). รายงานการวิจัยแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย
 แบบครบวงจรและการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
 Retrieved from SONGKHLA:
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ:
 สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สมทิพย์ ด่านธีรวินิชย์. (2541). มูลฝอยและของเสียที่เป็นภัย. สงขลา: คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุกฤษฏีพงษ์ เวเจติย์. (2551). การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในเขตตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัด
 กระบี่. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ภาพการประชุมที่มวิจัยร่วมกับคณะทำงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในการประชุมสัญจรของอบต.บ้านใหม่สุขเกษมในวันที่ 21 กรกฎาคม 2560

อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิจัย

แจกเอกสารแผนโครงการวิจัยและแบบสอบถาม

อธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถามและการเก็บข้อมูลแก่ผู้เก็บข้อมูล

ภาคผนวก ข ภาพการลงพื้นที่คืนข้อมูลและรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2560 ณ ห้องประชุม อบต.บ้านใหม่สุขเกษม

อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

พูดคุยกับประธานสภาอบต.บ้านใหม่สุขเกษม เพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะในชุมชน

ตัวแทนกลุ่ม 2 นำเสนอแนวทางการจัดการขยะในชุมชน

ตัวแทนกลุ่ม 2 นำเสนอแนวทางการจัดการขยะในชุมชน

ภาคผนวก ค ภาพการศึกษาปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ณ เทศบาลตำบลหาดกรวด อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ วันที่ 14 ธันวาคม 2560

ปลัดเทศบาลตำบลหาดกรวดนำเสนอผลงานจากการจัดการขยะของชุมชน

ดูงานฐานการนำขยะอินทรีย์มาเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือน

ดูงานฐานการประดิษฐ์ดอกไม้จากขยะทั่วไป

ศึกษาดูงานในฐานการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์

ทำสามเกลอพิชิตขยะ (ทำถังคัดแยกขยะจากเศษวัสดุเหลือใช้)

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

1. ปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่าน เป็นขยะประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ มูลสัตว์ เศษใบไม้ เศษกิ่งไม้

จำนวนเฉลี่ยต่อวัน

() น้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อวัน

() 1-2 กิโลกรัมต่อวัน

() 3-5 กิโลกรัมต่อวัน

() มากกว่า 5 กิโลกรัมต่อวัน

() ขยะรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก กระจบองเครื่องดื่ม ขวดแก้ว ฝาอลูมิเนียม เศษเหล็ก เศษแก้ว เศษกระดาษ กล่องกระดาษ ลังกระดาษ จำนวนเฉลี่ยต่อวัน

() น้อยกว่า 5 ชิ้นต่อวัน

() 6-10 ชิ้นต่อวัน

() 11-20 ชิ้นต่อวัน

() มากกว่า 20 ชิ้นต่อวัน

() ขยะทั่วไป เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติก ซองขนมขบเคี้ยว กล่องนม แก้วพลาสติก กล่องโฟม ซ้อนพลาสติก หลอดดูดน้ำ จำนวนเฉลี่ยต่อวัน

() น้อยกว่า 10 ชิ้นต่อวัน

() 11-20 ชิ้นต่อวัน

() 21-30 ชิ้นต่อวัน

() มากกว่า 30 ชิ้นต่อวัน

() ขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ กระจบองสเปรย์ หลอดไฟ ขวดสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช ขวดยาฆ่าแมลง ถุงปุ๋ยเคมี ชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวนเฉลี่ยต่อวัน

() น้อยกว่า 5 ชิ้นต่อสัปดาห์

() 6-10 ชิ้นต่อสัปดาห์

() 11-20 ชิ้นต่อสัปดาห์

() มากกว่า 20 ชิ้นต่อสัปดาห์

2. ท่านมีวิธีการจัดการขยะแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของท่านโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ มูลสัตว์ เศษใบไม้ เศษกิ่งไม้

() ฝังกลบ

() ทำปุ๋ยหมัก

() เผา

() กองทิ้งบริเวณบ้าน

() ทิ้งลงแหล่งน้ำ

() อื่นๆ (ระบุ)

() ขยะรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก กระจงเครื่องดื่ม ขวดแก้ว ฝากลูมิเนียม เศษเหล็ก เศษแก้ว เศษกระดาษ กล่องกระดาษ ลังกระดาษ

- () ฝากลบ () เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน () เก็บแยกไว้ขาย
 () เผา () ทิ้งลงแหล่งน้ำ () กองทิ้งบริเวณบ้าน ()
 อื่นๆ (ระบุ).....

() ขยะทั่วไป เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติก ซองขนมขบเคี้ยว กล่องนม แก้วพลาสติก กล่องโฟม ซ้อนพลาสติก หลอดดูดน้ำ

- () ฝากลบ () เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน () เก็บแยกไว้ขาย
 () เผา () ทิ้งลงแหล่งน้ำ () กองทิ้งบริเวณบ้าน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

() ขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ กระจกสเปร์ย หลอดไฟ ขวดสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช ขวดยาฆ่าแมลง ถุงปุ๋ยเคมี ชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

- () ฝากลบ () เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน () เก็บแยกไว้ขาย
 () เผา () ทิ้งลงแหล่งน้ำ () กองทิ้งบริเวณบ้าน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ความรู้ด้านการจัดการขยะ	ใช่	ไม่ใช่
1. ขยะมูลฝอยจำพวกเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้		
2. ในครัวเรือนควรมีถังขยะขนาดใหญ่ เพื่อรองรับขยะได้ทั้งหมด และสามารถเก็บได้เป็นเวลาหลายวัน เมื่อเต็มแล้วจึงนำไปกำจัด		
3. การจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิดก่อนการทิ้ง		
4. การคัดแยกประเภทของขยะ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนในชุมชน		

ความรู้ด้านการจัดการขยะ	ใช่	ไม่ใช่
5. ขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ควรใส่ถุงพลาสติกแล้วนำไปทิ้งร่วมกับขยะทั่วไป		
6. ขยะมูลฝอยประเภทโฟม ถุงพลาสติก จัดเป็นขยะประเภทขยะทั่วไป		
7. ขยะมูลฝอยประเภทโฟม ถุงพลาสติก สามารถกำจัดโดยการเผาได้เองในบริเวณบ้าน เนื่องจากสะดวก และเป็นการช่วยลดปริมาณขยะลงได้อย่างรวดเร็ว		
8. ขวดน้ำพลาสติกแบบใส สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้		
9. ถังรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลต้องมีฝาปิดมิดชิด ไม้รั่วซึม และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย		
10. แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดไฟ ถ่านไฟฉายที่หมดอายุแล้ว ไม่ควรนำไปทิ้งร่วมกับขยะประเภทอื่นๆ		
11. การเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งแจ้งเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม		
12. กระดาษที่ใช้แล้วสามารถนำกลับมาทำเป็นกระดาษใช้ใหม่ได้		
13. เศษแก้วแตกสามารถนำไปหลอมเพื่อทำขวดใหม่ได้		
14. ขยะมูลฝอยประเภทถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า กระจกสเปร์ยต่างๆ สามารถทำลายทิ้งได้เอง โดยการนำไปเผาในบริเวณบ้าน		
15. การกำจัดขยะด้วยวิธีการเผาเป็นหลักการที่ง่ายและปลอดภัยที่สุด		

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1. ด้านการลดการเกิดขยะ			
1.1 ท่านมีการนำวัสดุที่ยังใช้ได้เช่น กล่องกระดาษ กระดาษหน้าเดียว กลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง			
1.2 ท่านเลือกใช้สินค้าที่ไม่ต้องใช้ถุงพลาสติกมากเกินไปหรือเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่ใบเดียวแทนใบเล็กหลาย ๆ ใบ			
1.3 ท่านแนะนำให้สมาชิกในครัวเรือนของท่านใช้สินค้าที่เกิดขยะน้อย			
1.4 ท่านพยายามเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกและการใช้กล่องโฟม			

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1.5 ท่านแนะนำให้เพื่อนบ้านของท่านช่วยกันลดการเกิดขยะ			
1.6 ท่านใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าหรือถุงพลาสติกใบเก่าไปจ่ายตลาด			
2. ด้านการคัดแยกขยะ			
2.1 ครอบครัวท่านมีการคัดแยกขยะเปียกและขยะแห้งออกจากกัน			
2.2 ท่านคัดแยกขยะประเภทกระป๋องสี ขวดยาฆ่าหญ้าฆ่าแมลง แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉายออกจากขยะทั่วไป			
2.3 ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะที่ขายได้ เช่น กระดาษ ขวดแก้ว เศษเหล็ก ออกจากขยะทั่วไป			
2.4 ท่านมีการคัดแยกขยะที่มีการปนเปื้อนของเลือด เสมหะผู้ป่วย อุจจาระ เช่น ผ้าอนามัยใช้แล้ว ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเด็กใช้แล้ว ออกจากขยะทั่วไปก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด			
3. ด้านการเก็บรวบรวม/การนำกลับมาใช้ประโยชน์			
3.1 ครอบครัวท่านมีการเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้นำกลับมาใช้ใหม่			
3.2 มีการนำขวดน้ำพลาสติกหรือขวดแก้วมาใช้ประโยชน์ใหม่			
3.3 ครอบครัวของท่านมีการนำขยะเปียก เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ ไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น			
3.4 ครอบครัวของท่านมีการนำเศษวัชพืช เศษไม้ ใบไม้ไปทำปุ๋ยหมักแทนการเผา			
3.5 ครอบครัวของท่านมีการนำขยะที่สามารถขายได้ไปขายให้เกิดมูลค่าเป็นตัวเงินหรือสิ่งของ			
4. ด้านการกำจัดขยะ			
4.1 ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ ท่านกำจัดโดยการทิ้งไว้บริเวณบ้าน เพื่อปล่อยให้ย่อยสลายเอง			
4.2 ขยะที่เหลือจากการคัดแยกถูกนำไปทิ้งในถังขยะที่มีฝาปิดหรือภาชนะจัดเก็บที่มิดชิด เพื่อรอการกำจัดที่ถูกต้อง			
4.3 ท่านกำจัดขยะเศษใบไม้ กิ่งไม้โดยการเผาทิ้งบริเวณบ้าน			

การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
4.4 ถูกลงพลาสติก กล่องโฟม ฝ้านานามัยใช้แล้ว ฝ้าย้อมสำเร็จรูปเด็กใช้แล้ว ท่านกำจัดด้วยวิธีการเผา			

ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ

กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน	มี	ไม่มี
1. ชุมชนของท่านมีกฎหรือข้อห้ามเกี่ยวกับการเผาขยะในที่โล่งแจ้ง		
2. ชุมชนของท่านมีการวางกฎระเบียบเกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนการทิ้ง		
3. ชุมชนของท่านมีกฎระเบียบห้ามทิ้งขยะมูลฝอยในที่หรือทางสาธารณะ เช่น ถนน ตรอกซอยแม่น้ำ ลำคลองสระน้ำ เป็นต้น		
4. ชุมชนของท่านมีการกำหนดอัตราค่าปรับหรือบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎข้อ ห้ามต่างๆ ของการจัดการขยะ		

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ไม่เคย
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ						
1.1 ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและ ความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับ อบต.						
1.2 ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอย						
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนร่วมกับ อบต.						
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน						
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและ เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะของ อบต.						

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน						
2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน						
2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน						
2.5 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนมาจัดการปัญหาขยะมูลฝอย เช่น เสนอที่ดินเพื่อใช้สำหรับกำจัดขยะชุมชน						
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ						
3.1 ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของ อบต.ในการรณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน						
3.2 ท่านมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะในครัวเรือน เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง						
3.3 ท่านมีส่วนร่วมใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม						
3.4 ท่านมีส่วนร่วมนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ หรือการใช้ประโยชน์อื่นๆ จากขยะ						
3.5 ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่						
3.6 ท่านมีส่วนร่วมซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติมแบบถุงพลาสติกมาใช้ แทนการซื้อผลิตภัณฑ์แบบขวด ทำให้ลดรายจ่าย เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม						

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
3.7 ท่านมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้						
3.8 ท่านมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะลงลำคลองหรือบริเวณบ้านทำให้ลำคลองหรือพื้นที่บริเวณบ้านสะอาด						

ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย

ประเด็น	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านต้องการให้อบต. จัดทำถังขยะแบบแยกประเภทเพื่อความสะดวกในการแยกประเภทของขยะ เพื่อความสะดวกในการทิ้งขยะ					
2. ท่านต้องการให้อบต. ให้ความรู้ด้านการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์หลายๆ วิธี					
3. ท่านต้องการให้ทางอบต. ให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะ การจัดเก็บ และการกำจัด เป็นต้น					
4. ท่านต้องการให้ทางอบต. เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน					
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน					
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน					
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน					
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหาการจัดการขยะของชุมชนร่วมกับอบต.					

ประเด็น	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ของชุมชนร่วมกับอบต.					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกๆท่าน

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายเพชรายุทธ แซ่หลี
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Phetcharayud Sae-lee
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1671100042302
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมโลจิสติกส์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก สาขาวิศวกรรมโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 156 หมู่ 5 ต.พลายชุมพล อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 055-282792
โทรศัพท์มือถือ 09-3731-7337
E-mail : phetcharayud@psru.ac.th

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก สาขาวิศวกรรมโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 156 หมู่ 5 ต.พลายชุมพล อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนเรศวร	วิศวกรรมการจัดการ	2557
วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนเรศวร	วิศวกรรมอุตสาหการ (เกียรตินิยมอันดับ 1)	2554

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

การวางแผนและควบคุมการผลิต การวิจัยดำเนินงาน การศึกษาการทำงานในอุตสาหกรรม

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)
-	-	-

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

(1) เพชรายุทธ แซ่หลี่, อภิชัย ฤตวิรุฬห์. แบบจำลองกำหนดการเชิงเส้นจำนวนเต็มสำหรับการวางแผนการผลิตเครื่องสำอางจากสมุนไพร. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. ปีที่ 37 ฉบับที่ 3, 2557, หน้า 347-360.

(2) เพชรายุทธ แซ่หลี่, อภิชัย ฤตวิรุฬห์. แบบจำลองกำหนดการเชิงเส้นจำนวนเต็มผสมสำหรับการวางแผนแรงงานในการผลิตขิงดอง. วิศวกรรมสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 9 ฉบับที่ 2, 2557.